

מסורת הש"ס

החליל פרק חמישי סוכה

נא.

עין משפט
נר מצוה

ג א ב מ"י פ"ג מ"ל כלי
המקדש הללו ג פתח
ע"פ קטן:
ד ג מ"י פ"ג מ"ל כלי
לפניו יחלה ה' ב:
ה ד מ"י פ"ג מ"ל כלי
לכל הללו ג:
ו ה מ"י פ"ג מ"ל כלי
המקדש הללו ג פתח
ע"פ קטן:
ז ד מ"י פ"ג מ"ל כלי
לכל הללו ג:
ח ד מ"י פ"ג מ"ל כלי
המקדש הללו ג:
ט ה מ"י פ"ג מ"ל כלי
לכל הללו ג:

רבינו חננאל

חנני הוא, דתנן בערבין
פרק שני עבדי כהנים
היו דברי ר' מאיר, ור'
יוסי אומר משפחת בית
הפנים כו', ר' חנני כן
אנטיגוס אומר לוי, מאי
לא באה פליגי דמאן
דאמר עבדים היו, פ"י
אלו הכהנים באבוב קסבר
עיקר שירה בפה, והלוי
הם משוררים, פ"י ואלו
הכהנים באבוב אף על
פי שהיו עבדים והיו
שהיו אף הפסחים עליהן,
ומאן דאמר לוי, כלי
קסבר עיקר שירה בכלי
לפיכך לוי היו, וחכמיה
דבהבי פליגי, אי הכי ר'
יוסי דקתני כשרין היו
מאי קאמר [ג:] קא
סבר כו', כפר שהוא
מפורש בערבין פרק שני.
ור' ירמיה אמר מחלוקת
בשיר של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דברי הכל מצודה היא
ודחיא כבה, מיתבי חליל
של בית השואבה דוחה
שבה דברי ר' יוסי, ר'
ירמיה, והכמים אומרים
אפילו יום טוב אינו דוחה,
תויבא דרב ויוסף תויבא,
בחליל של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דברי הכל דחי, ואסיקא,
תויבא דרב ויוסף תויבא
תויבא, מאן דאמר עיקר
שירה בכלי מאי טעמא,
דכתיב ויאמר (יחזקאל) על
העלות העולה (על)
[ל]המזבח [ובעת החל
העולה החל שיר ה'] וגו',
ומאן דאמר עיקר שירה
בפה מאי טעמא, [דכתיב
המזבח היה כן פירש בקוננו] ונכנס
מדות (פ"ג מ"ו) תנן ומיית לה כפ"ק
שעליהן הלויים עומדין בבאי
שיר, לשמחת צית
השואבה אל דין לשיר דקרבן אל
המזבח היה כן פירש בקוננו ונכנס
מדות (פ"ג מ"ו) תנן ומיית לה כפ"ק
דיומא (דף טו) רא"ז אומר מעלה
הימה שם גבוהה אמה ודוכן נתון
עליה ואותה מעלה הימה בין עזרת
ישראל לעזרת כהנים:
קרא

בתנאי עבדי כהנים היו. משנה היא פרק שני דערבין (דף יו).
ותימה דהכל מקטין דכ"ע עיקר שירה בפה והכנס
קמני רישא דחליל מכה בשמונה ימי החג ואי אפשר כלל שנת וי"ל
דהא מפרש טעם משום דאין שנות במקדש וזכרונם פריך ומשני
רישא רבי יוסי כר' יהודה היא:

מעלין מדוכן, ואילו עומד על

הדוכן עם הלויים אין
נריך לזכור אחריו לא להשיאו מיוחסת
וליתן לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו עבדים
לעמוד שם כך פירש בקוננו טעם שמע
שדוה לומר דפליגי בהכי דמר סבר
אין להעמיד עבדים לדוכן דחיישין
שמה ועלום ליוחסין ולמעשר ומר סבר
לא חיישין למעשר אלא חיישין
ליוחסין ומר סבר אף ליוחסין לא
חיישין ואין השאן משמע כן דקאמר
והכל כהא קא מילגי מר סבר הכי
היה מעשה ומ"ס הכי היה מעשה
שמע שהמעשרין אין תלי בהעלאה
אלא העלאה תליה במעשרין דמר סבר
הכי היה מעשה שהלויים היו בקיאים
בכלי שיר ומר סבר עבדים היו
בקיאים יותר מן הכל והעמידום ומייהו
פרק שני דערבין (דף יו) וס' משמע
כפירש הקוננו דגם והכל נזעלין
מדוכן למעשרות וליוחסין קמילגי
ומייהו גם לפי מה שפירשתי שם
יש לעשו:

למחצצרים ולמשוררים. והכל
לא כמני כלים
ומזלזלות לא כלי שיר ניהו שם
לתקיעות התמידין והמקטין כך פירש
בקו' ומי' קרא גופיה כחוב כללי שיר
דקרא הכי כתיב דברי הימים (ב' ה')
גבי שלמה כללח למחצצרים ולמשוררים
להשמיע קול אחד להלל ולהודות לה'
והכרים קול נחלזרות ונמללתיים
וככלי השיר ובהלל לה' כי טוב כי לעולם
חסדו וי"ל דדייק מדחלקס ל' הילולין
דמתיקרא כתיב גבי שירה בפה
להשמיע קול אחד להלל להודות לה'
ולכתב הכי כתיב גבי כלי השיר ובהלל
לה' שמע מיניה דעיקר שירה בפה
וכלי השיר לבסומי קלח:

מבלאי מבכס כהנים ובתפרייהו.
תימה דלא חשיב נמי
ס' כמות שם היא הימה של שם:
שעליהן הלויים עומדין בבאי
שיר, לשמחת צית
השואבה אל דין לשיר דקרבן אל
המזבח היה כן פירש בקוננו ונכנס
מדות (פ"ג מ"ו) תנן ומיית לה כפ"ק
דיומא (דף טו) רא"ז אומר מעלה
הימה שם גבוהה אמה ודוכן נתון
עליה ואותה מעלה הימה בין עזרת
ישראל לעזרת כהנים:
קרא

ה' בפה על ידי כלי דודי ישראל לבסומי קלח ואידך נמי ויהי
באחד למחצצרים ולמשוררים ר' קאמר משוררים דומיא למחצצרים מה
מחצצרים בכלי אף משוררים בכלי: מתני' (ב) מי שלא ראה שמחת בית
השואבה לא ראה שמחה מימיו: במצאי יום טוב הראשון של חג ידרו
לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה
ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים
מפירי כהונה ובידיהם כרים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל
וספל י"מבלאי מבכס כהנים ומתפרייהו מהן היו מפקיעין ובהן היו מרדליקין
באבוקות

כסנאי. עיקר שיר בפה או כלי:
במסכת ערבין היא על אוחיו כלי שיר
משפחת בית הפנים ומשפחת בית
ומאמאם היו. זה שם מקומם: ומשיאין
נשיהם אלמנות ונזונות ראיות

לנישא לכהנים: לויס היו. אל
ישראלים פסולין לכן: מעלין מדוכן.
הרואה עומד על הדוכן עם הלויים א"ל
לזכור אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
לתת לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד שם
כי אם לויס כד' שלא יעשו בהם בני
אדם להחזיקם כלום ואינם לויס: ומ"ד
ישראל היו. סבר מדוכן ליוחסין מעלין
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד
שם עבדים: אבל לא למעשרות. שלא
מזרו למעשה שם ישראל: ומאן
דאמר עבדים היו. קסבר אין סומיין
על הדוכן מלזכור אחריו להעלותן
ליוחסין הלכן לא מהזרו על כך: ור'
ירמיה אומר כו'. לעלי [ג:] קאן אפלוגת
דכרי יוסי דכרי יהודה ורבנן ופליגי
דארכ יוסף: הכי גרסינן דרבי יוסי
סבר שמה יסירה נמי דוחה שם.
הואל ושמחת מלוה היא ובהלל אין
אומר מללח אלא שבות נעלמה:

סיוכא דרב יוסף. דאמר מודה ר'
יוסי בשיר של שואבה דלא ידמה:
אלא בשיר של קרבן דוחה כו'. הלי
לשון קושיא ונעלי הוא כלומר חזין
הכל דנשל שואבה פליגי ואיכא למידק
הא נשל קרבן מודו רבנן דדחי: נישא
סיוכא דרב יוסף. נמי כהא
דאמר לעלי נשל קרבן פליגי והכל
דייקנן דמודו רבנן היה והוא מיוחסת
במרתו נשל שואבה היו מיוחסת
מדברי יוסי ונשל קרבן היו מיוחסת
מדברנן: והוא דין לקרבן. ומדברנן
לא מותביה: והא קמני מפנין וסו
חלי כו'. ל"ג והא עלה קמני אלא
והא קמני: אלא לאו רבנן היא.
דשמעין להו נדשואבה דלא דחי
וקמי וסו למעוטי דקרבן אלמא נשל
קרבן מודו: החל שיר פ' ופולורוס
ועל ידי כלי דודי. אלמא כלי דוד שיר
ה' קרי ליה: למחצצרים ולמשוררים.
והכל לא כתיב כלים ומזלזלות לאו
כלי שיר ניהו שהן לתקיעות התמידין
והמקטין: מתני' יורדין לעזרת
נשים. כהנים ולויס יורדין מעזרת
ישראל שהיא גבוהה לעזרת נשים
שלמטה הימה נשיפות ההר: ומסקינן
שם סיקון גדול. מפרש בגמרא (ע"ג):
וארכבע ספלים של זהב כראשיהן.
בראש כל מנורה ומנורה: ילדים.
בחורים ונכידים כדי שזמן ועולים כל
אחד בסולמו: מבלאי מבכס כהנים
ומתפרייהו היו מפקיעין. ממכסין
נגדי השדר שהיו משל לזכר ומאכנטיהם
השנים מפקיעין קורעין לעשות
פמילות: שלא הייה מאירה מאור בית
השואבה. לפי שהמנורות גבוהין
ממשי אמה' והר הכית גבוה
והאורה וזרחת כל העיר וכו' ומת
מזרחי שואב לסקוף עזרת נשים
נמך כדאמרין בסדר יומא (דף טו).
והמנורות עולין למעלה הימנה:

באבוקות
ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה והאנשי מעשה היו מרקדין בפניהם
באבוקות

(א) [ג' ד' דקנן] (ב) ערבין
י' (ג) [שם י"א] (ד) תפנית
ס' [לפני ג' וס' נמנו].
(ה) [שם בערבין ע"ש].
(ו) שבת כה. יומא
גכג. (ז) [לפני ג' וס' נמנו].
(ח) כסנאי: שהשמה
במסכת (ט) [ג' ע' דלא
הקשו זה ממלכות ועין
במ"ט שבת דבר זה
במסכת].

תורה אור השלם

1. ויאמר חזקיהו
להעלות העולה להמזבח
ובעת החל העולה החל
שיר ה' והחצצרות ועל
ידו כלי דודי מלך
ישראל.
דברי הימים ב כט כו
2. ויהי כאשר נשחטו
ולמשוררים להשמיע
קול אחד להלל ולהודות
לה' ויבכרום קול
בחצצרות ובמזמירות
ובכלי השיר ובהלל לוי
כי טוב כי לעולם חסדו
והבית מלא שן בית ה'
דברי הימים ב כ ה'

הנהגות רב"ח

(א) בבשנה אמרו כל מי
שלא ראה שמחת וכו' מי
של שמו שם מלח:

גליון הש"ס

נבאר ליפא תהיו
תיבתא דר"י בחרתי.
כעין זה לעלי דף ד ע"ב
וע"ז:

מוסף רש"י

עבדי כהנים היו. אולם
המכס מלל. וערבין
י' שהיו משיאין
לכהונה כהנים היו
נושאין נשיהם ששאלים
מיוחסין היו (שם). מבלאי
מכנס כהנים. מתמטי
כהנים הנלווים (שבת
כא). מפקיעין. לשון
קריעה (יחא כג) קורעין
ועשין פמילות נשמות
בית השואבה שחל נעשה
נשים (שבת כא).

